

D E C I Z I E

23 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru
Ion Corolevschi, Valentina Clevadî

examinînd recursurile declarate de către Ilașciuc Eremei și Cucurudzeac Pelagheia, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cucurudzeac Nicolai - succesor în drepturi Cucurudzeac Pelagheia împotriva lui Ilașciuc Eremei și întreprinderii municipale „Gospodăria locativ-comunală Bălți” privind încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2013 prin care a fost admis apelul declarat de Ilașciuc Eremei și s-a modificat hotărîrea Judecătoriei Bălți din 22 aprilie 2013,

c o n s t a t ă

La 12 aprilie 2011 Cucurudzeac Nicolai s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ilașciuc Eremei și ÎM „Direcția de producere și exploatare a fondului locativ mun. Bălți” privind încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 06 septembrie 2007 a fost tamponat de pîrîtul Ilașciuc Eremei, care conducea mijlocul de transport de model „UAZ 452”, număr de înmatriculare BL AC 883, ce aparține ÎM „Direcția de producere și exploatare a fondului locativ mun. Bălți”. În rezultatul accidentului rutier a devenit invalid de gradul II, apoi i s-a acordat gardul I, fiind nevoit permanent să primească diferite tratamente medicale.

Prin sentința Judecătoriei Bălți din 10 decembrie 2010 Ilașciuc Eremei a fost recunoscut vinovat în comiterea accidentului rutier.

Susține că pîrîtul refuză să achite careva mijloace bănești pentru tratament, fiind nevoit să suporte cheltuieli pentru medicamente și hrană necesară pentru întreținerea

sănătății, cât și cheltuielile de transport pentru deplasarea în municipiul Chișinău întru efectuarea expertizei medicale.

La fel menționează că pe lângă cheltuielile suportate i-au fost cauzate și suferințe psihice în urma durerilor și umilinței.

Solicită reclamantul, încasarea în beneficiul lui de la Ilașciuc Eremei prejudiciul material în sumă de 5621 lei pentru tratament și medicamente, 905 lei cheltuielile pentru hrană, 3 033,80 lei cheltuielile poștale, 1 303 lei cheltuielile de transport, 1200 lei cheltuielile pentru asistența juridică, 9 451 lei cheltuielile pentru spitalizare, 1800 lei costul bicicletei și prejudiciul moral în mărime de 300 000 lei, iar de la ÎM „Direcția de producere și exploatare a fondului locativ mun. Bălți” suma de 1 000 lei lunar pentru pierderea capacității de muncă.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 07 martie 2012 a fost admisă în proces Cucurudzeac Pelagheia, în calitate de succesor al reclamantului Cucurudzeac Nicolai, decedat la 01 septembrie 2011, iar în calitate de pîrît a fost indicată Întreprinderea municipală „Gospodăria locativ-comunală Bălți” (f.d.103).

Prin hotărîrea Judecătoriei Bălți din 04 iunie 2012 acțiunea a fost admisă parțial.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2012 a fost admis apelul declarat de Cucurudzeac Pelagheia, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Bălți din 04 iunie 2012, cu remiterea pricinii la rejudecare.

Prin hotărîrea Judecătoriei Bălți din 22 aprilie 2013 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată și s-a încasat de la Ilașciuc Eremei în beneficiul Pelagheiei Cucurudzeac cheltuieli legate de achiziționarea medicamentelor în mărime de 5 621 lei, cheltuieli poștale în mărime de 3 017 lei, cheltuieli de transport 750 lei și cheltuieli legate de asistența juridică în mărime de 1200 lei, iar în total prejudiciul material în mărime de 10 588 lei. A fost încasat de la Ilașciuc Eremei în beneficiul Pelagheiei Cucurudzeac prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Ilașciuc Eremei a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2013 s-a admis apelul declarat de Ilașciuc Eremei și s-a modificat hotărîrea Judecătoriei Bălți din 22 aprilie 2013 în partea prejudiciului moral, micșorîndu-se cunțul acestuia de la 20 000 lei pînă la 5 000 lei.

La 12 decembrie 2013 Ilașciuc Eremei a declarat recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului s-a invocat ilegalitatea și netemeinicia hotărîrilor contestate prin faptul că au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept materiale și procedurale.

Consideră că instanțele de judecată neîntemeiat au dispus încasarea prejudiciului material din contul său, deoarece prejudiciul a fost cauzat din cauza accidentului rutier, iar la acel moment mijlocul de transport se afla în proprietatea Primăriei mun. Bălți, transmis în gestiune economică ÎM „Direcția de producere și exploatare a fondului locativ mun. Bălți”, unde era angajat în câmpul muncii, iar mijlocul de transport era asigurat de CIA, „Transelit” SA, motiv din care susține că suma prejudiciului material urma să fie încasată de la compania de asigurări în conformitate cu art. 15 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

La 08 mai 2014 cerere de recurs a declarat și Cucurudzeac Pelagheia, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu decizia contestată prin faptul că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, fiind comise erori procedurale ce au dus la soluționarea greșită a cauzei.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de către Ilașciuc Eremei și Cucurudzeac Pelagheia și a menține decizia instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Potrivit art. 434 alin. (1) și (2) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs menționează că decizia Curții de Apel Bălți în speța dată a fost pronunțată la 12 noiembrie 2013 și expediată părților la 26 noiembrie 2013 prin scrisoarea de însoțire cu nr. 31221.

Prin cererea din 03.12.2013 depusă la Judecătoria Bălți, Cucurudzeac Pelagheia a solicitat eliberarea titlului executoriu în baza deciziei Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2013, făcând mențiunea că la primit la 09.12.2013.

De asemenea, la 30 ianuarie 2014 Cucurudzeac Pelagheia a depus referință la recursul lui Ilașciuc Eremei declarat împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2013.

În acest context, Colegiul menționează că, Cucurudzeac Pelagheia avea cunoștință despre decizia instanței de apel din 12 noiembrie 2013, însă contrar prevederilor sus citate, a depus cererea de recurs abia la 08 mai 2014, adică cu omiterea termenului de atac prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 1398 alin. (1), (2) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Potrivit art. 1418 alin. (1) Cod civil, în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății – de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc.

Conform art. 1416 alin. (1) Cod civil, instanța de judecată stabilește felul despăgubirii în funcție de circumstanțe. Ea va lua hotărâre diferită de cererea păgubitului numai din motive întemeiate.

Iar conform art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Din materialele dosarului s-a constatat că, la 06 septembrie 2007 Cucurudzeac Nicolai a fost tamponat pe trecerea pentru pietoni de către Ilașciuc Eremei care conducea automobilul de serviciu de model „UAZ 452”, cu numere de înmatriculare BL AC 883, ce aparținea ÎM „Direcția de producere și exploatare a fondului locativ mun. Bălți”.

Prin sentința Judecătoriei Bălți din 10.12.2010 Ilașciuc Eremei a fost recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani. Conform art. 90 Cod penal s-a suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoarea pe un termen de 2 ani. Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cucurudzeac Nicolai privind repararea prejudiciului material și moral a fost admisă în principiu, asupra cuantumului despăgubirilor urmînd să se expună instanța civilă.

Potrivit sentinței de condamnare s-a stabilit că în urma accidentului rutier lui Cucurudzeac Nicolai i-au fost provocate leziuni corporale sub formă de edem al țesuturilor moi ale capului pe dreapta, fracturi consolidate os metecarpian 3 pe dreapta în regiunea proximală și os metacarp 2,3 pe stînga în regiunea proximală.

Instanța de recurs reține că conform certificatului din 25.05.2012 cu nr. 160 eliberat de Instituția medico sanitară publică „Spitalul clinic municipal Bălți”, Cucurudzeac Nicolai s-a aflat la tratament staționar secția neurochirurgie de la 06.09.2007 pînă la 26.09.2007 cu diagnosticul clinic definitiv: traumatism cranio-cerebral acut închis. Contuzie cerebrală minoră. Fractură liniară os temporal dreapta

cu trecere la bază fosa anterioară. Fracturi multiple de coaste pe dreapta consolidate (vechi).

De asemenea din conținutul certificatului menționat rezultă că cheltuielile pentru tratament staționar au fost suportate de către Compania națională de asigurări în medicină, în baza poliței de asigurare nr. 061165056.

Instanțele de judecată au mai constatat că în scop de tratament în corespundere cu indicațiile medicului de către Cucurudzeac Nicolai au mai fost achiziționate contra plată unele preparate și investigații medicale în mărime totală de 5 621 lei, care în opinia instanței de recurs corect au fost dispuse spre încasare de la Ilașciuc Eremei în beneficiul Pelaghiei Cucurudzeac.

Corect instanțele de judecată au stabilit și cuantumul cheltuielilor de judecată, legate de cheltuieli de transport, poștale și cheltuieli de asistență juridică în mărime totală de 3212 lei, care au fost confirmate prin bonurile de plată anexate la materialele cauzei.

Conform art. 616 alin. (2) Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau al altei vătămări a sănătății, precum și în cazul privațiunii ilegale de libertate, cel vătămat poate cere și pentru prejudiciul nepatrimonial o despăgubire în bani, stabilită în baza unei aprecieri conforme principiilor echității.

În conformitate cu art.1422 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Colegiul notează că prejudiciul moral, născut din cauzarea de daune apare ca o sancțiune prevăzută de o regulă generală și presupune să fie săvârșită o faptă cu caracter ilicit.

La caz prezintă relevanță prevederile art. 219 alin. (2) punct. 4) Cod de procedură penală care direct indică că persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Potrivit art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În contextul dat, Colegiul consideră că instanța de apel ținând cont de prevederile legale susmenționate și de circumstanțele pricinii, la stabilirea cuantumului sumei pentru repararea prejudiciului moral a luat în considerație toate criteriile orientative generale și speciale de apreciere a prejudiciului moral și stabilire a cuantumului despăgubirilor de compensare.

Astfel, în vederea reparării prejudiciului moral Cucurudzeac Nicolai a invocat faptul că în urma accidentului a devenit invalid, însă în acest sens pe parcursul examinării pricinii nu au fost prezentate probe care ar confirma legătura causală dintre atribuirea gradului de invaliditate și accidental rutier, în rezultatul căruia a suportat doar leziuni corporale medii, fiind depistat un edem pe partea dreaptă a capului și traumatisme degetele de la mâini, din care considerente instanța de apel corect a modificat hotărârea primei instanțe în partea dată, stabilind cuantumul prejudiciului moral de 5000 lei.

Nu pot fi reținute argumentele invocate în recursul declarat de Ilașciuc Eremei în sensul netemeinicii deciziei contestate, deoarece acestea contravin constatărilor expuse, cărora le-a fost dată o apreciere corectă de instanța de apel în corespundere cu prevederile art. 130 CPC, avînd în susținere și prevederile normelor de drept material.

La fel, nu este întemeiat nici argumentul recurentului precum că suma prejudiciului material urma a fi încasată de la compania de asigurări pe motiv că la data producerii accidentului rutier, mijlocul de transport de model „UAZ 452”, n/î BL AC 883, aparținea ÎM „Direcția de producere și exploatare a fondului locativ mun. Bălți” și era asigurat la CIA „Transelit” SA.

În acest sens, Colegiul indică că recurentul Ilașciuc Eremei pe parcursul examinării cauzei nu a prezentat careva probe ce ar confirma că automobilul de model „UAZ 452”, n/î BL AC 883 era asigurat pentru răspundere în caz de cauzare de daune, și nici nu a solicitat atragerea în proces a companiei de asigurări.

Deși recurentul în instanța de apel a invocat faptul că mijlocul de transport de model „UAZ 452”, n/î BL AC 883, era asigurat la CIA „Transelit” SA, acesta urma să probeze faptul dat precum și să demonstreze că a fost în imposibilitate să prezinte proba dată în prima instanță. Or, conform art. 372 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță. Iar conform alin. (1¹) al aceluiași articol, instanța de apel nu are dreptul să administreze probele care au putut fi prezentate de participanții la proces în primă instanță, cu excepția situației stabilite la alin.(1).

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de admitere a recursului declarat, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de apel.

Astfel, reieșind din considerentele menționate și avînd în vedere că circumstanțele pricinii au fost constatate de instanța de apel, care a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, aplicînd corect normele de drept material și procesual, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de către Ilașciuc Eremei și Cucurudzeac Pelagheia și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit.a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Ilașciuc Eremei.

Se respinge recursul declarat de către Cucurudzeac Pelagheia.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cucurudzeac Nicolai - succesor în drepturi Cucurudzeac Pelagheia împotriva lui Ilașciuc Eremei și întreprinderii municipale „Gospodăria locativ-comunală Bălți” privind încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișcă-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Corolevschi

Valentina Clevadi